

Asia: VN/1453/2025

Lausuntopyyntö pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Kaupunki, kunta tai maakunta

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

1) Huomioita pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman taustalla olevista vaihtoehtoisista skenaarioista (suunnitelman luku 2)

Pohjois-Savon liitto kiittää mahdollisuudesta lausua pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman luonnoksesta. Suunnitelma on tärkeä osa Suomen ilmastolain toimeenpanoa, ja sillä on merkittävä rooli Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa. Pitkän aikavälin tarkastelu on välttämätöntä, jotta ilmastopolitiikan vaikutukset voidaan arvioida kokonaisuutena ja toimenpiteet tulee mitoittaa niin, että ne tukevat sekä kansallisia että alueellisia tavoitteita.

Suunnitelman yleinen linjaus päästövähennysten, uusiutuvan energian, liikenteen sähköistämisen ja maatalouden ilmastotoimien sekä maankäyttösektorin hiilinielujen vahvistamisen osalta on kannatettava. Pitkän aikavälin tavoitteet ovat kattava lähestymistapa päästövähennysten toteuttamiseen. Niiden toteutuminen edellyttää kuitenkin riittäviä ja pitkäjänteisiä rahoitusmekanismeja sekä alueellisten erityispiirteiden huomioimista. Haasteena on, että ilmastotoimien kustannukset voivat aiheuttaa merkittäviä kustannuksia erityisesti haja-asutusalueilla ja maataloudessa.

Eri skenaariotarkastelut havainnollistavat eri kehityspolkujen vaikutuksia. Skenaariot osoittavat, että hiilineutraalisuus saavutetaan ainoastaan ”ympäristö edellä” skenaariossa, joka vaatii laaja-alaista muutosta politiikassa, taloudessa, yhteiskunnassa, teknologiassa ja arvoissa. Skenaariossa EU:n ja Suomen rooli ilmastojohtajina on vahva, mutta onnistuminen edellyttää oikeudenmukaisuutta, vahvaa regulaatiota ja yhteiskunnallista hyväksyntää. Haasteina ovat talouden ja turvallisuuden epävarmuudet sekä globaalit jännitteet, mutta mahdollisuuksia luovat innovaatiot, kiertotalous ja arvopohjan muutos. Kunnianhimoisuus pitää säilyttää ilmastotavoitteissa.

2) Huomioita toimialakohtaisista etenemisvaihtoehtoista (suunnitelman luku 3)

-

3) Huomioita kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien ja nieluja vahvistavien menetelmien kehitysnäkymistä (suunnitelman luku 4)

Toimialakohtaiset etenemissuunnat ovat kattavia. Maa- ja metsätalous on tunnistettu nielujen ja päästövähennysten kannalta keskeiseksi. Maataloudessa esitetään tärkeitä toimia, kuten turvepeltojen päästövähennykset, hiiliviljely ja ravinteiden kierto. Pohjois-Savossa on merkittävää maataloutta, joka on osa kansallista huoltovarmuutta. Toimenpiteissä tulee huomioida alueelliset erityispiirteet ja viljelijöiden sopeutuminen on otettava huomioon.

Teollisuuden ja energiasektorin sähköistyminen sekä uusiutuvan energian – erityisesti tuuli- ja aurinkovoiman – kasvu on tunnistettu, mutta aluetasolla tulisi tarkentaa, miten näiden energiavirtojen hyödyntäminen ja jatkojalostus (esim. vihreä vety) kytkeytyvät paikalliseen teollisuuteen ja työllisyyteen. Biokaasu ja maatalouden sivuvirrat ovat merkittäviä siirtymän resursseja, mutta niiden potentiaali jää suunnitelmassa osin taustalle.

Skenaariot korostavat liikenteen sähköistymistä ja biopolttoaineita, mutta alueellisia eroavaisuuksia esim. pitkien etäisyyksien maakuntien ja raskaan liikenteen tarpeita käsitellään vain vähän. Pohjois-Savossa on erinomainen potentiaali mm. biokaasun tuotantoon. Biokaasun, vedyn ja sähköisen liikenteen rooli tulisi nostaa pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa paremmin esille.

4) Puuttuuko suunnitelmassa kuvattujen kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien ja nieluja vahvistavien menetelmien joukosta joku keskeinen menetelmä (suunnitelman luku 4)?

Potentiaalisina pidettyjen suorien päästövähennysmenetelmien ja nielujen vahvistamismenetelmien kehitysnäkymistä esitetään tekniset hiilinielut, sähköistyminen, ydinenergia, vetyteknologia, maatalouden

menetelmät ja maankäyttösektorin menetelmät. Näiden lisäksi myös kiertotalouden ja digitalisaation merkitys voi nousta tulevaisuudessa moninkertaiseksi

nykyisestä. Kiertotalouden kokonaisvaltainen kehittäminen kaikilla sektoreilla onkin välttämätöntä, jotta elämisen edellytykset säilyvät pitkällä tähtäimellä. Resurssitehokkuuden ja energiatehokkuuden pitää olla läpileikkaavia.

Teknisten hiilinielujen kehittäminen on tärkeää metsien hiilinielujen vaalimisen rinnalla.

Pohjois-Savossa on merkittävää biokaasutuotannon potentiaalia ja jo toteutuneita hankkeita. Sivuvirtojen ja biomassojen energiakäyttö, erityisesti maatalouden ja metsäteollisuuden jakeiden hyödyntäminen biokaasun ja biopohjaisten polttoaineiden tuotannossa voisi korostaa menetelmäkuvauksissa.

Sähköistyminen on tunnistettu tärkeäksi päästöjä vähentäväksi toimeksi ja vetytalouden edistämisellä on siinä oma merkityksensä.

Pohjois-Savossa Kuopion kaupunki on lähtenyt tutkimaan pienydinvoimalan (SMR) toteuttamista.

Maatalousvaltaiselle Pohjois-Savolle maatalouden menetelmien kehittyminen on kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ratkaisevan tärkeää. Pohjois-Savo on metsäinen maakunta, jossa metsätalouden rooli on merkittävä sekä työllisyyden että investointien näkökulmasta. Hakkuiden kohtuullistamista ja metsien käsittelyä koskevat ratkaisut on suunniteltava niin, että ne eivät aiheuta kohtuuttomia vaikutuksia alueen elinkeinoille. Monimuotoinen metsänhoito tarjoavat mahdollisuuksia vahvistaa hiilinieluja ja hillitä ilmastonmuutosta.

Lopuksi Pohjois-Savon liitto toteaa, että pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman kehityskulut kuvataan hyvin yleisellä tasolla. Tärkeää olisi tuoda esille paikallisia erityisoloja, liittyen erityisesti maatalouden, metsäsektorin ja uusiutuvan energian investointien yhteisvaikutuksiin. Ilmastosuunnitelman vahva yhteys myös TKI-toimintaan, elinkeinojen kehittymiseen ja alueellisen elinvoiman vahvistamiseen olisi hyvä näkyä lopullisessa suunnitelmassa.

5) Muita huomioita pitkänaikavälin ilmastosuunnitelman luonnoksesta

-

Sihvola Merja
Pohjois-Savon liitto